

ЧЕТ ТИЛИНИ О‘RGANISHDA SPORTNING AHAMIIYATI

Valiyeva Ismigul Ilhom qizi
Andijon davlat chet tillari instituti
Roman-german va slavyan tillari fakulteti
Tarjima nazariyasi va amaliyoti (fransuz tili)
ta’lim yo’nalishi 2-kurs talabasi
Ilmiy rahbar: PhD. I.O.Anarboyeva
Fransuz tili nazariyasi va amaliyoti
kafedrasida katta o’qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqola chet tilini o’rganishda sportning ijobiy ta’siri va ahamiyati haqida fikr yuritadi. Sport orqali chet tilini o’rganishda amaliy muloqot, so’z boyligini oshirish, motivatsiyani kuchaytirish va madaniyati bilan tanishish imkoniyatlari ko’rib chiqilgan. Shuningdek, sport intizom va qat’iyatni oshirishga yordam berishi, tilni tabiiy muhitda o’zlashtirishga sharoit yaratishi kabi afzalliklari ham tahlil etiladi. Muallif sport va til o’rganishni birlashtirib, o’quvchilarni tilni o’rganishga yanada rag’batlantirish mumkinligini ta’kidlaydi.

Kalit so’zlar: Sport va til, Motivatsiya, Amaliy muloqot, So’z boyligini oshirish, Intizom

Hozirgi globallashtirish davrida chet tilini o’rganish jamiyatda muvaffaqiyat qozonishning muhim omillaridan biriga aylandi. Chet tilini bilish yangi imkoniyatlar eshigini ochib, dunyoqarashni kengaytiradi. Sport esa bu jarayonning samaradorligini oshirishda muhim vosita bo’lib xizmat qiladi. Ayniqsa, chet tilini o’rganishda sport vositasida amaliy muloqot, yangi so’zlarni o’zlashtirish, va motivatsiyani oshirish mumkin.

Chet tilini o’rganishda eng asosiy jihat bu – muloqot. Til amaliyot bilan tezroq o’zlashtiriladi, va sport mashg’ulotlari chet el tillarida muloqot qilish imkoniyatini beradi. Masalan, xalqaro sport musobaqalarida qatnashish yoki chet eldagi sportchilar bilan tanishish orqali til o’rganish yanada samarali kechadi. Shuningdek, jamoaviy sport turlarida birgalikda ishlash, o’zaro tushunish va so’z boyligini oshirishga xizmat qiladi.

Har bir sport turi o’ziga xos terminlarga ega va bu terminlar til o’rganishda qo’shimcha imkoniyat beradi. Masalan, futbol orqali “goal”, “corner”, “foul” kabi so’zlarni, yoki basketbol orqali “pass”, “shoot”, “defense” kabi atamalarni o’zlashtirish mumkin. Bular til o’rganishda faqatgina so’z boyligini oshirib qolmay, balki o’yin

davomida qo'llash orqali yodda qoladi. Bu jarayon, tilni nafaqat o'qib-o'rganish, balki amalda ham ishlatish imkonini beradi.

Chet tilini o'rganishda intizom va motivatsiya muhim ahamiyatga ega. Til o'rganish jarayoni uzoq va davomiy bo'lib, muntazam mashqlarni talab qiladi. Sport bilan shug'ullanish esa intizomni oshirib, doimiy ravishda mashg'ulot o'tkazish qobiliyatini rivojlantiradi. Masalan, muntazam sport bilan shug'ullangan odam o'z maqsadiga erishishda qat'iyatli bo'ladi va til o'rganishda ham shu qat'iyat unga yordam beradi.

Sport har bir xalqning madaniyati va mentalitetini tushunishga yordam beradi. Masalan, karate orqali yapon madaniyatini, yoki futbol orqali Braziliya yoki Ispaniya kabi davlatlarning turmush tarzini va madaniyatini bilib olish mumkin. Madaniyat orqali tilni o'rganish esa yanada qiziqarli va oson kechadi. Chunki, har bir til o'z madaniyati bilan birga o'rganilganda, undagi so'zlar, iboralar va ularning ishlatilishi osonroq yodda qoladi.

Sport orqali tilni tabiiy usulda o'rganish imkoniyati ham mavjud. Masalan, chet el sportchilar bilan birgalikda mashg'ulotlar o'tkazish yoki chet eldagi sport musobaqalarini kuzatish orqali tilni tezroq o'zlashtirish mumkin. Sport orqali inson chet tilidagi nutqni tabiiy ravishda eshitadi, yangi so'zlarni tushunadi va qo'llaydi. Bu esa til o'rganish jarayonini soddalashtirib, qiziqarli qiladi.

Xulosa qilib aytganda, sport va chet tilini o'rganish bir-birini to'ldiruvchi jarayonlardir. Chet tilini o'rganishda sport bilan shug'ullanish nafaqat tilni o'zlashtirish jarayonini osonlashtiradi, balki uni qiziqarli qiladi. Sport orqali chet tilini o'rganishning bunday usullari natijadorlikni oshirib, o'quvchini til o'rganishda yanada motivatsiyali qiladi. Shu sababli sport va til o'rganishni birgalikda olib borish orqali yanada yaxshi natijalarga erishish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Shoumarov, D. Til va madaniyat: chet tillarini o'rganishda madaniy komponentning o'rni. Toshkent: Sharq, 2019.
2. Hasanov, R. Jismoniy madaniyat va sport psixologiyasi. Toshkent: Fan va texnologiya, 2021.
3. Karimov, M. Chet tillarini o'rgatishda innovatsion usullar. Toshkent: Yangi asr avlodi, 2020.
4. Norqobilov, O. Pedagogika va sport. Samarqand: SamDU nashriyoti, 2018.
5. Xo'jayev, S. Til o'rganish psixologiyasi. Toshkent: O'zbekiston milliy entsiklopediyasi, 2017.